

Запобігання корупції як передумова забезпечення бюджетної безпеки держави

Герасименко Лариса Володимирівна, кандидат юридичних наук, доцент начальник кафедри економічної безпеки ННІПФПСКМ (Національна академія внутрішніх справ)

Бюджетна безпека постійно знаходиться під впливом певних чинників, що створюють небезпеку її цілісності та стійкості. У чинному національному законодавстві закріплено визначення загроз національній безпеці, як наявні та потенційно можливі явища і чинники, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам України. Отже, виходячи із законодавчого визначення ми розуміємо загрози як певні чинники, як наявні так і потенційні, що створюють небезпеку та завдають шкоди певним відносинам, т.т. сегментам системи. Саме у цьому аспекті й слід сприймати корупцію як загрозу бюджетній безпеці держави.

Слід зазначити, що досить цікавою виявляється думка, що існують не окремі загрози, а має місце певна система загроз безпеці, яка являє собою динамічну систему причинно-наслідкових зв'язків, наявність яких може суттєво підвищувати результат реалізації будь-якої конкретної загрози. Не є виключенням й корупція, як одна із загроз бюджетній безпеці держави.

Основним негативним наслідком розвитку корупційної ситуації є сприйняття України у світі як корумпованої держави, керівництво якої не здатне забезпечити в повному обсязі права і свободи людини, суттєве зменшення іноземних інвестицій в економіку та її віднесення до групи держав із високим рівнем впливу корупції на суспільні відносини. Тому підвищення тиску на корупцію з боку державних органів і громадянських інституцій, активізація антикорупційної політики свідчать про фактичне визнання боротьби з корупцією важливим аспектом гарантування національної безпеки нашої держави.

Україна як член міжнародного співтовариства, перебуває в полі зору світової спільноти, яка висловлює свою позицію щодо розвитку корупційної ситуації в нашій державі, визначає вплив цього явища на розвиток демократичних інституцій, пропонує заходи щодо запобігання корупційним правопорушенням. При цьому аналізуються й оцінки, що даються в указах Президента України, рішеннях уряду та в інших підзаконних актах. Серед них слід вирізнити: спеціалізовані національні програми та концепції боротьби з корупцією: Національну програму боротьби з корупцією (1997 р.), Концепцію боротьби з корупцією на 1998-2005 роки (1998 р.), Концепцію подолання корупції в Україні «На шляху до доброчесності» (2006 р.); рішення парламенту (Про підсумки парламентських слухань щодо стану боротьби з корупцією в Україні: постанова Верховної Ради України від 5 липня 2001); рішення Кабінету Міністрів України, зокрема й програмні документи (наприклад, постанови «Про стан виконання центральними і

місцевими органами виконавчої влади Закону України «Про боротьбу з корупцією» та Національної програми боротьби з корупцією» (1998 р.). «Про хід виконання законів України, рішень Президента України та Кабінету Міністрів України з питань боротьби з корупцією і злочинністю та звіти керівників центральних органів виконавчої влади щодо виконання Законів України «Про державну службу» та «Про боротьбу з корупцією» (1997 р.), програми діяльності Кабінету Міністрів України «Реформи заради добробуту» (2000 р.), програму діяльності Кабінету Міністрів України «Подолання впливу світової фінансово-економічної кризи та поступальний розвиток» (2008 р.), розпорядження «Про виконання Програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна влада» (2010 р.) та деякі інші; рішення Ради національної безпеки і оборони, введені в дію указами Президента України («Про заходи щодо реалізації національної антикорупційної стратегії та інституційного забезпечення цілісної антикорупційної політики» (2008), «Про стан злочинності у державі та координацію діяльності органів державної влади у протидії злочинним проявам та корупції» (2009) тощо.

Вивчення цих правових актів з свідчило, що корупція в Україні визначається як суспільне зло, що становить найсерйознішу політичну проблему і є основною загрозою соціально-економічному і демократичному розвитку суспільства, конституційним основам державного ладу в Україні та національній безпеці України. Вона є причиною бідності країни та напруженості в суспільстві; підриває довіру громадян до держави та її владних структур; сприяє тінізації економіки; негативно впливає на всі сторони суспільного життя: економіку, політику, управління, соціальну і правову сфери, громадську свідомість, міжнародні відносини, гальмує розвиток економіки та становлення ринкових відносин, підриває міжнародний авторитет України. Стан корупції в Україні оцінюється як загрозливий, її рівень таким, що досяг надзвичайно високого рівня, при цьому масштаби криміналізації та корумпованості влади мають тенденцію до неупинного зростання, сягаючи критичної меж. На заваді цьому покликано стати сучасне антикорупційне законодавство, зокрема, Закон України «Про запобігання корупції», у якому визначені правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень.